

K ORGANIZACI PVO TAKTICKÉHO VZDUŠNÉHO VÝSADKU

Jedním ze základních předpokladů udržení vysokého tempa útoku je široké vysazování taktických vzdušných výsadků (TVV), které jako dočasný prvek bojové sestavy vševojskové divize můžeme používat k:

- dobytí a udržení důležitých čar, horských přechodů, průsmyků, přepravišť a úseků vhodných pro násilný přechod vodní překážky do příchodu vlastních vojsk,
- úderům do boků a týlu pronikajícího nepřítele nebo přisunovaných záloh,
- ničení nepřátelských prostředků jaderného a chemického napadení a míst velení.

Vzhledem k postupnému zavádění průzkumných a palebných systémů nepřítele může být jedním z hlavních úkolů TVV ničení jejich pozemních prvků. Uvedené úloze taktického vzdušného výsadku odpovídá i **zvýšené úsilí vzdušného nepřítele** k jeho ničení jak ve výchozím prostoru pro vysazení, tak i za přepravy vzduchem, v prostoru vysazení a při vedení bojové činnosti.

Ve výchozím prostoru pro vysazení bude proti silám a prostředkům TVV působit jak taktické, tak vojskové letectvo nepřítele.

Charakter výchozího prostoru pro vysazení, jeho rozčlenění a zaujímaná plocha nevytváří výhodné podmínky taktickému letectvu k úderům velkými skupinami letounů, protože vyžaduje ničení sil a prostředků taktického vzdušného výsadku v jednotlivých vyčkávacích prostorech jednotek, nakládacích místech a v prostoru soustředění zpětného odřadu výsadku malými skupinami letounů, údery vedený-

mi z malých a přízemních výšek s použitím zejména kontejnerové munice, případně údery vysoce přesnými zbraněmi. Účinnost těchto úderů bude úměrná zejména výsledkům vzdušného průzkumu nepřítele.

Vojskové letectvo může působit proti taktickému vzdušnému výsadku ve výchozím prostoru pro vysazení vedením vzdušného průzkumu, vysazováním průzkumných a diverzních jednotek (skupin) i údery bitevních vrtulníků na jednotlivé prvky, zvláště pak na jednotky ve vyčkávacích prostorech s použitím vysoce přesných zbraní.

Přeprava vzduchem je uskutečňována s maximálním využitím charakteru terénu a v přízemních výškách. Tento způsob přepravy spolu s krátkým časem letu neumožňuje taktickému letectvu nepřítele vést údery proti vzdušnému výsadku (i když zcela vyloučit je nemůžeme). Pravděpodobnější bude jejich vedení bitevními vrtulníky vyzbrojenými leteckými protiletadlovými řízenými raketami, zejména při letu výsadku průletovým pásmem.

V prostoru vysazení lze očekávat, že vzdušný nepřítel bude proti taktickému vzdušnému výsadku působit obdobně jako ve výchozím prostoru pro vysazení. Je to dáno způsobem jeho vysazení na velkou plochu, což umožňuje nepříteli vést údery na jednotlivé vysazené jednotky malými skupinami letounů a zvláště bitevními vrtulníky.

Vedení boje taktického vzdušného výsadku po vysazení má zpravidla charakter boje v obklíčení. Tomu bude i odpovídat činnost vzdušného nepřítele proti

jeho silám a prostředkům. Údery taktického letectva budou vedeny opět malými skupinami letounů z malých a přizemních výšek často na rozptýlené jednotky vzdušného výsadku. I v tomto případě však bude nejintenzivnější činnost bitevních vrtulníků, neboť jejich bojové možnosti nejlépe vyhovují vedení boje s vysoce manévrovacími cíli. Údery mohou být vedeny především s použitím vysoce přesných protitankových řízených raket.

Organizace PVO taktického vzdušného výsadku a její účinnost bude ovlivněna, kromě uvedeného charakteru činnosti vzdušného nepřítele a bojových možností organických i spolupůsobících prostředků PVO, také úkolem, hodnotou a složením taktického vzdušného výsadku, kvalitou jeho dopravních prostředků, hloubkou vysazení a tempem útoku vševojskových pluků prvního sledu.

Taktický vzdušný výsadek používáme zpravidla na směru hlavního úderu divize. Tato skutečnost přispívá k tomu, že v jeho prospěch mohou působit v určité míře i prostředky PVO vševojskové divize a armády, které jsou právě na tomto směru. Vyplyvá to z principu organizace PVO soustředit její úsilí ve prospěch hlavních sil (na nejdůležitější směr).

Rozhodující pro organizaci PVO taktického vzdušného výsadku je jeho hodnota, složení, hloubka vysazení a kvalita dopravních prostředků (typ vrtulníků).

V podstatě můžeme použít taktický vzdušný výsadek v hodnotě zesíleného motostřeleckého praporu, nebo zesílené motostřelecké rot, přičemž vysazení mů-

že být uskutečněno s veškerou bojovou technikou nebo pouze s ručními (lehkými) zbraněmi a lehkou dopravní technikou. Z toho pochopitelně vyplývají nejen bojové možnosti TVV, ale i jeho protivzdušné obrany.

Bude-li taktický vzdušný výsadek tvořit zesílený **motostřelecký prapor**, má z organických prostředků PVO protiletadlovou četou o třech družstvech protiletadlových střelců Strela-2M (9 přenosných protiletadlových kompletů). Dále je možné v případě potřeby k palbě na nízko letící cíle využít i univerzální kulomety a samopaly, zejména u motostřeleckých rot.

Vševojskový pluk je možné, v závislosti na úkolu taktického vzdušného výsadku, posílit četou 30mm PLdvK nebo četou (bojovými vozidly) protiletadlových raketových kompletů Strela-10M, a to zejména tehdy, když výsadek bude mít za úkol zmocnit se přepraviště přes velký vodní tok. Posílení však lze realizovat jen v případě přepravy výsadku vrtulníky Mi-6 (Mi-26).

Bude-li taktický vzdušný výsadek tvořit zesílená **motostřelecká rota**, lze z organických prostředků využít k palbě na nízko letící cíle jen univerzální kulomety a samopaly.

Roty můžeme posílit 1 až 2 družstvy přenosných protiletadlových raketových kompletů Strela-2M z praporek čtyř.

Maximální přípustná hmotnost přepravovaného nákladu a rozměry nákladních vrat umožňují přepravu prostředků PVO — viz **tabulku**.

Tabulka

Typ vrtulníku	Družstvo PLRK Strela-2M			Bojové vozidlo PLRK S-10	PLdvK 30mm
	na OT-62	na OT-65	bez OT		
Mi-8 (Mi-17)	—	—	ano	—	—
Mi-6 (Mi-26)	—	ano	ano	ano	ano

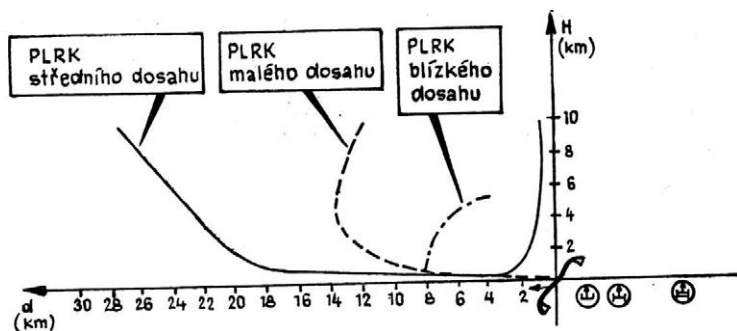
Z tabulky vyplývá, že přeprava jednotek PVO s bojovou technikou je prakticky možná jen v případě použití vrtulníků typu Mi-6 nebo Mi-26.

Hloubky vysazení taktického vzdušného výsadku určujeme zpravidla podle jeho úkolu a složení.

Konkrétní propočty možné délky trvání vedení boje v závislosti na hloubce vysazení, hodnotě výsadku a tempě útoku vojsk divize — viz články plukovníka doc. Ing. Zdeňka Hrona, CSC., uveřejněné ve Vojenské mysli č. 3, 5 a 6/1985.

Prostory účinné působnosti protiletadlových raketových kompletů, které jsou organicky začleněné u vševojskových divizí a armády (ve vertikální rovině s ohledem na střední vzdálenosti protiletadlových raketových jednotek rozmístěných v první linii od čáry dotyku) — viz **obr.**

Z grafického vyjádření prostorů účinné působnosti protiletadlových raketových jednotek první linie vyplývá, že ve prospěch PVO vysazovaného taktického vzdušného výsadku mohou působit:

Obr.

— protiletadlový raketový pluk blízkého dosahu do hloubky 6 až 8 km, tzn. bude-li výsadek v hodnotě zesílené mostofečské rotě,

— protiletadlový raketový pluk malého dosahu do hloubky 10 až 14 km, tzn. bude-li výsadek v hodnotě zesíleného mostofečského praporu,

— protiletadlová raketová brigáda středního dosahu do hloubky 20 až 25 km, tzn. v případě vysazení obou variant taktického vzdušného výsadku a na směru zasazení PO divize.

Protivzdušnou obranu taktického vzdušného výsadku v jednotlivých obdobích jeho činnosti můžeme organizovat takto:

1. Ve výchozím prostoru pro vysazení budou prostředky PVO bránit především vyčkávací prostory a nakládací místa bezprostředním rozmístěním svých bojových sestav v těchto prostorech (místech). Nakládání prostředků PVO do přepravních prostředků bude žádoucí uskutečnit v závěru celého nakládání taktického vzdušného výsadku. Činnost prostředků PVO bude organizována zpravidla autonomně, a to jak v oblasti průzkumu vzdušného nepřítelě, tak i v oblasti velení a palby s důrazem na ničení především těch vzdušných cílů, které vedou na bráněné jednotky údery nebo z charakteru jejich činnosti lze údery předpokládat.

Vzdálenost výchozího prostoru pro vysazení od linie fronty vytváří příznivé předpoklady pro PVO taktického vzdušného výsadku prostředky PVO vševojskové divize i armády.

Vhodně zvolená bojová sestava protiletadlového raketového pluku malého dosahu zabezpečí palebné působení ve prospěch jednotek ve výchozím prostoru zpravidla celou jeho hodnotou; u protiletadlového raketového pluku blízkého do-

sahu hodnotou 2 až 3 baterií, přičemž další baterie mohou působit již před výchozím prostorem na pravděpodobném náletovém směru; u protiletadlové raketové brigády středního dosahu můžeme předpokládat palebné působení nejméně hodnotou jednoho oddílu. U těchto prostředků PVO bude rozhodující pro účinnost PVO sladění přemísťování a manévru. Jde zejména o to, aby v době nakládání taktického vzdušného výsadku [což je činnost krátkodobá] měl protiletadlový raketový pluk divize zaujatou bojovou sestavu a byl v pohotovosti k palbě celou hodnotou nebo alespoň většinou svých baterií. Obdobně je nutné, podle mého názoru, řešit i přemísťování a bojovou pohotovost protiletadlové raketové brigády, zejména oddílu s možností maximálního palebného působení ve prospěch výsadku ve výchozím prostoru.

2. Při přepravě vzduchem mohou prostředky PVO palebně působit proti vzdušnému nepříteli jen před bojovou sestavou taktického vzdušného výsadku a mimo průletové pásmo (trasu letu), a to tak, aby v žádném případě nebyla ohrožena bezpečnost TVV. Palebným prostředkům PVO, které jsou rozmístěny v průletovém pásmu, je nutné včas vydat jednotný signál pro zákaz palby po dobu letu taktického vzdušného výsadku. Odpovědnost za vydání a proniknutí tohoto signálu má náčelník PVO vševojskové divize, od které je taktický vzdušný výsadek vyslán.

Hloubka možného palebného působení prostředků PVO vševojskové divize i armády za letu taktického vzdušného výsadku — viz **obr.** Stejně jako u výchozího prostoru, i při přepravě vzduchem bude účinnost PVO taktického vzdušného výsadku dána dosaženou hodnotou bojové

pohotovosti prostředků PVO v době letu výsadku (což je opět činnost krátkodobá — 15 až 30 minut). S ohledem na vytváření bojových sestav protiletadlových raketových pluků a brigád lze předpokládat, že hodnota působení dosáhne 2 až 3 baterií, popřípadě jednoho protiletadlového raketového oddílu.

3. V prostoru vysazení taktického vzdušného výsadku bude činnost organických a posilových prostředků PVO obdobná jako ve výchozím prostoru pro vysazení. Důležité bude, aby prostředky PVO byly vysazovány v prvním pořadí a mohly bránit taktický vzdušný výsadek od zahájení vysazování, zvláště proti úderům bitevních vrtulníků. Možnosti PVO taktického vzdušného výsadku v tomto prostoru

prostředky PVO vševojskové divize i armády a jejich účinnost znázorňuje obr.

4. Při vedení boje taktického vzdušného výsadku budou organické i posilové prostředky PVO plnit úkoly většinou decentralizované u jednotlivých jednotek v souladu se svým vysazením. Vzhledem k tomu, že proti výsadku může působit vzdušný nepřítel prakticky ze všech stran, je nutné organizovat a vést průzkum i palbu celokruhově a s vysokou manévrovostí. Na činnost velitelů jednotek PVO jsou kladeny požadavky vysoké aktivity, rychlého a iniciativního rozhodování. Možnosti PVO taktického vzdušného výsadku prostředky PVO jsou i při vedení boje dány jejich účinným palebným dosahem v souladu s jeho hloubkou vysazení a vedení bojové činnosti podle obr.

Důležitou a nezastupitelnou úlohu v PVO taktického vzdušného výsadku má i činnost stíhacího letectva, bojových vrtulníků a prostředků REB, a to ve všech obdobích jeho činnosti. Rozbor této problematiky však nebyl předmětem tohoto článku. V každém případě je ale nutné vidět, že organizace PVO taktického vzdušného výsadku není a nemůže být jenom záležitostí organických nebo posilových prostředků PVO výsadku. Vzhledem k důležitosti úkolu TVV v soudobém boji, možnostem vzdušného nepřítel při jeho ničení a možnostem prostředků PVO vševojskové divize i armády musí být těžiště této organizace PVO soustředěno především u vševojskové divize.